

Talousarvioehdotus 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2025

Sosiaali- ja terveyslautakunta 30.8.2022

Helsinki

Sisällys

1.	Talousarvion 2023 keskeiset painopisteet ja tiivistelmä	3
2.	Toiminnan kuvaus	4
3.	Toimintaympäristön muutokset	5
3.1	Toimintaympäristön muutokset taloussuunnittelukaudella	5
3.1.1	Sote-uudistus	5
3.1.2	Sote-uudistuksen rahoitus ja talouden eriyttämisen vaikutukset	6
3.1.3	Valtion hankerahoitus	8
3.1.4	Palvelustrategian linjaukset ja toimintaympäristössä tapahtuneiden muutoksien vaikutus palvelujen järjestämiseen	8
3.1.5	Toimialan talouden keskeiset muutokset vuodelle 2023	10
3.2	Toimintaympäristön muutokset vuonna 2023	11
3.2.1	Lainsäädäntö	11
3.2.2	Hallitusohjelman tavoitteet	12
3.2.3	Toiminnalliset ja rakenteelliset muutokset	12
3.2.4	Kaupunginhallituksen ja/tai kaupunginvaltuuston päättämät ja päätöksentekoon 2023 menevät toiminnalliset muutokset	16
3.2.5	Toimintaympäristön riskit ja palvelutuotantoon vaikuttavat epävarmuustekijät	17
4.	Kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttaminen	18
4.1	Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	18
4.2	Helsingkiläisten hyvinvointi, terveys ja turvallisuus paranevat	19
4.3	Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki	21
4.4	Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen	21
4.5	Kaupunkistrategian poikkihallinnolliset ohjelmat	23
5.	Toiminnalliset tavoitteet	23
6.	Taloudellinen kestävyys	28
6.1	Kokonaisraami 2023	28
6.2	Tuottavuus ja yksikkökustannukset	29

6.3 Tila-asiat ja tilankäytön tehokkuuden mittarit	30
7. Talousarvion vaikutusten arviointi	31
7.1 Taloudelliset vaikutukset	31
7.2 Lapsivaikutukset	31
7.3 Sukupuolivaikutukset	32
7.4 Terveys- ja hyvinvointivaikutukset	32
7.5 Ympäristövaikutukset	33
7.6 Henkilöstövaikutukset	33
8. Henkilöstösuunnitelma	33

1. Talousarvion 2023 keskeiset painopisteet ja tiivistelmä

Valtakunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen (sotepe-uudistus) myötä Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala ja pelastuslaitos yhdistyvät yhdeksi toimialaksi 1.1.2023. Uuden sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan (sotepe-toimiala) viisi keskeisintä painopistettä vuonna 2023 ovat:

- sosiaali- ja terveystoimialan sekä pelastuslaitoksen uudistuksen toimeenpano
- henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden parantaminen
- palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen
- palvelujen vahvistaminen digitalisaation avulla
- koronapandemiasta palautuminen.

Sotepe-uudistuksessa valtion ohjaus kasvaa, kun sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimi rahoitetaan suoraan valtion talousarviosta. Uudistuksen tavoitteet ja lainsäädäntö määrittävät palvelujen järjestämistä vastuuta ja velvoittavat järjestämisen vahvistamiseen. Pelastustoimessa sisäministeriön valtakunnallinen ohjaus vahvistuu. Lisäksi sekä sosiaali- ja terveystoimessa että pelastustoimessa laaditaan järjestämislakien edellyttämät omavalvontaohjelmat.

Sotepe-uudistuksen tavoitteet:

- turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut,
- parantaa palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta erityisesti perustasolla,
- turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti,
- vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin,
- hillitä kustannusten kasvua ja
- parantaa turvallisuutta.

Uudella toimialalla on kolme sosiaali- ja terveyspalveluja järjestävää palvelukokonaisuutta sekä neljäntenä pelastuslaitos, joka muodostaa pelastustoimen palvelukokonaisuuden.

Henkilöstön saatavuus, riittävyys ja pysyvyys tulevat olemaan tulevana vuosina sotepe-toimialan kriittisiä haasteita. Lisäksi lainsäädännölliset muutokset muun muassa henkilöstömitoituksiin ja hoitotakuun tiukennukseen aiheuttavat henkilöstön osalta huomattavia paineita. Samalla palvelutarve kasvaa etenkin lastensuojelun vaativassa hoidossa ja ikääntyneiden palveluissa. Myös koronapandemiasta (COVID-19) johtuva hoito- ja palveluvelka lisää palvelujen ja henkilöstön tarvetta. Tilanne tulee vaikuttamaan henkilöstön sijoittumiseen, rekrytointiin ja muiden palvelujen saatavuuteen vielä pitkään.

Palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta parannetaan muun muassa lisäämällä digitaalisia palveluratkaisuja, tarjoamalla etäpalveluja aiempaa enemmän, laajentamalla palveluaikoja mahdollisuuksien mukaan ja turvaamalla riittävä henkilöstö. Myös ennaltaehkäiseviin, oikea-aikaisiin ja matalan kynnyksen palveluihin panostetaan sekä hyödynnetään monituottajamallia ja moniammatillisuutta.

Pelastustoiminnan avunsaantiaikaa ja palvelutasoa kehitetään valvontaviranomaisen asettamien veloitteiden täyttämiseksi, ja kiireellisen ensihoitopalvelun resursseja lisätään palvelun toimintakyvyn ja kapasiteetin turvaamiseksi. Onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvän digitaalisen turvallisuusviestinnän sisältöjä ja menetelmiä kehitetään tuottamalla itseopiskelumateriaaleja verkko-oppimislustalle, parantamalla digitaalisten turvallisuusviestintämateriaalien kielivalikoimaa ja saavutettavuutta sekä tarjoamalla lähikoulutusten lisäksi aina etäkoulutusvaihtoehto.

Koronapandemiasta palautumista edistetään purkamalla hoito- ja palveluvelkaa, jotta palvelut palautuvat vähintään pandemiaa edeltävälle tasolle. Edelleen vastataan korona-ajan aiheuttamiin ongelmiin, joiden pitkäaikaisvaikutuksia ei vielä pystytä täysin arviomaan. Myös esimerkiksi koronarokotukset voivat jatkua vielä pitkään. Koronapandemiasta palautumista tukevat samat toimenpiteet, jotka edistävät palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta muutenkin. Myös palvelujen vahvistaminen digitalisaation avulla tukee palautumista.

Kaupunkiyhteistä pelastustoimintaa, väestönsuojelun ja varautumisen yhteistoimintaa sekä valmiutta uudistetaan siten, että kaupungin toiminta ja johtaminen pystytään turvaamaan kaikissa turvallisuustilanteissa. Kaupungin kriisinsietokykyä edistetään suunnittelemalla ja harjoittelemalla kaupungin toimialojen välistä yhteistyötä. Lisäksi kehitetään ja ylläpidetään turvallisuuden ja varautumisen tilannekuvaa kaupunkitasoisten johtamisen edellytysten parantamiseksi eri turvallisuustilanteissa.

Sotepe-toimialan osuus kaupungin talousarviossa täsmentyy vielä rahoituksen osalta, kun valtion uusimmat laskelmat valmistuvat ja valtion budjettiprosessi etenee.

2. Toiminnan kuvaus

Sotepe-toimialan palvelut ovat tarjolla kaikille helsinkiläiselle (yli 660 000) yli 300 toimipaikassa noin 15 000 oman työntekijän osaamisella ja lisäksi ostopalveluja ja palveluseteleitä hyödyntämällä. Toimiala toimii sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan alaisuudessa ja lautakunnalla on yksilöasioiden jaosto sekä pelastusjaosto.

Helsingin kaupunki vastaa sotepe-palvelujen järjestämisestä asukkaille. Järjestäjän vastuulla on valvoa sekä omia että hankittuja palveluja niin, että niiden toteutumista, turvallisuutta, laatua ja yhdenvertaisuutta seurataan ja epäkohdat korjataan.

Sotepe-toimialan palvelukokonaisuudet ovat: perhe- ja sosiaalipalvelut (peso), terveys- ja päihdepalvelut (tepa), sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut (skh), pelastustoimi (pela) sekä hallinto. **Perhe- ja sosiaalipalvelujen palveluja** ovat lapsiperheiden hyvinvointi ja terveys, perhesosiaalityö ja lastensuojelu, nuorten palvelut ja aikuissosiaalityö sekä vammaistyö. **Terveys- ja päihdepalvelujen palveluja** ovat terveysasemat ja sisätautien poliklinikat, psykiatria- ja päihdepalvelut sekä suun terveydenhuolto. **Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen** organisaatio uudistuu 1.1.2023. Palveluja ovat arviointitoiminta, kotihoito, seniorikeskukset sekä Helsingin sairaala. **Pelastustoimen palveluja** ovat pelastustoiminnan palvelut, kiireellisen ensihoidon palvelut, onnettomuuksien ehkäisyn palvelut, väestönsuojelu ja varautuminen. **Toimialan hallinnon palveluja** ovat hallintopalvelut, talous- ja suunnittelupalvelut, henkilöstö- ja kehittämispalvelut, tietohallintopalvelut, viestintäpalvelut ja osallisuus, hankintapalvelut, tukipalvelut sekä vuoden 2023 ajan pelastuslaitoksen hallintopalvelut, joiden järjestämisestä jatkossa päätetään myöhemmin.

3. Toimintaympäristön muutokset

3.1 Toimintaympäristön muutokset taloussuunnittelukaudella

3.1.1 Sote-uudistus

Sote-uudistus on maamme tähän mennessä suurin palvelujen ja hallinnon uudistus. ErillISRatkaisun mukaisesti Helsinki jatkaa ainoana kuntana järjestämisvastuullisena sosiaali- ja terveydenhuollossa ja pelastustoimessa. Henkilöstön asema säilyy ja työnantaja on edelleen Helsingin kaupunki. Uudistuksen myötä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen valtionohjaus vahvistuu. Strategisessa suunnittelussa huomioidaan jatkossa sosiaali- ja terveystaloukselle sekä pelastustoimelle asetettavat valtakunnalliset nelivuotiset tavoitteet sekä ministeriöiden antama ohjaus. Sotepe-toimialaa ohjataan lainsäädännöllä sekä ministeriöiden kanssa käytävissä vuosittaisissa neuvotteluissa.

Sote-uudistus poikkeaa Uudellamaalla muusta maasta siten, että erikoissairaanhoito ei ole osa hyvinvointialuetta. Uudellamaalla syntyy uusi yhteistyömalli Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palvelujen, hyvinvointialueiden palvelujen sekä erikoissairaanhoidon välille. Erikoissairaanhoidon toimijana on uusi HUS-yhtymä, jolla on laissa säädettyä ja HUS-järjestämissopimuksessa sovittua erikoissairaanhoitoon liittyvien tehtävien järjestämisvastuuta. Sotepe-toimiala tuottaa

edelleen myös itse erikoissairaanhoidon. Perustason palvelujen ja erikoissairaanhoidon yhteistyön ja ohjauksen vahvistaminen sekä palvelujen yhteensovittaminen Helsingin ja HUS-yhtymän sekä Uudenmaan hyvinvointialueiden yhteistyönä ovat keskeisessä roolissa tulevina vuosina.

Talouden ohjauksessa merkittäviä muutoksia ovat valtion rahoitus sekä erikoissairaanhoidossa HUSin ohjaus. Jatkossa HUS-yhtymän ohjauksessa Helsingin kumppaneina ovat Länsi-Uudenmaan, Itä-Uudenmaan, Keski-Uudenmaan sekä Vantaan ja Keravan hyvinvointialue.

Sote-uudistukseen liittyen Helsingin tulee laatia mm.:

- talousarvio ja -suunnitelma (käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa),
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palvelustrategia
- pelastustoimen palvelutasopäätös
- investointisuunnitelma,
- HUS-järjestämissopimus,
- yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden yhteistyösopimus,
- hyvinvointikertomus ja -suunnitelma yhteistyössä HUS-yhtymän kanssa,
- valmiussuunnitelma,
- sosiaali- ja terveydenhuollon omavalvontaohjelma,
- pelastustoimen omavalvontaohjelma sekä
- henkilöstö- ja koulutussuunnitelma.

Helsinki ei laadi erillistä hyvinvointialuestrategiaa, koska sitä vastaa meillä Helsingin kaupunkistrategia 2021–2025.

Sote-uudistuksen lisäksi vuodelle 2023 valmistellaan muitakin kansallisia uudistuksia, joihin valtion on varattava täysimääräinen lisärahoitus.

3.1.2 Sote-uudistuksen rahoitus ja talouden eriyttämisen vaikutukset

Vuoden 2023 alusta lukien sotepe-palvelut rahoitetaan suoraan valtiontalouden menokehyksestä. Uudellamaalla rahoitus tulee Helsingin kaupungin sotepe-toimialalle ja neljälle hyvinvointialueelle. Palvelujen kokonaisrahoitus perustuu yleiskatteelliseen laskennalliseen valtion rahoitukseen, maksu- ja myyntituloihin sekä mahdollisiin hanke- ja vastaaviin rahoituksiin. Rahoituksen tarkempi kohdentaminen toiminnoille on sotepe-lautakunnan päätettävissä. Kunta-Helsingillä ja sotepe-toimialalla on jatkossa molemmilla oma käyttötalous. Kunta-Helsinki ei enää rahoita sotepe-toimialan järjestämistä vastaavien palvelujen kustannuksia, eikä se voi myöntää sotepe-toimialalle budjetin ylitysoikeutta.

Sotepe-toimialan rahoituksen eriyttämisestä seuraa muutoksia kaupunkiyhteisten palvelujen järjestämiseen ja rahoitukseen. Sotepe-toimialan käyttämät kaupunginkanslian tuottamat ja kaupunkiyhteiset palvelut (kuten tietojärjestelmät) sekä muiden kaupungin toimijoiden sotepe-toimialalle tuottamat palvelut katetaan jatkossa valtion yleiskatteellisella rahoituksella. Niiltä osin, kun palvelusopimuksia ja laskutusta ei vielä ole, palvelujen tuottamisesta ja rahoituksesta laaditaan erilliset palvelusopimukset sotepe-toimialan ja muiden toimijoiden välille. Nämä erät huomioidaan erikseen valtion raportoinnissa. Joidenkin erien osalta selvitystyö on vielä meneillään. Ylivoimaisesti merkittävin uusi sopimus koskee kaupunginkanslian palveluja ja kaupunkiyhteisiä kustannuksia sekä niiden veloittamista sotepe-toimialalta. Arvio kanslian veloituksesta on noin 67 miljoonaa euroa ja tavoitteena on saattaa laskutus vastaamaan paremmin aiheuttamisperiaatetta.

Rahoituksen kasvu verrattuna siirtyviin kustannuksiin on kokonaisuudessaan noin 4,6 prosenttia. Sotepe-toimialan menot vuonna 2023 ovat vuoden 2022 talousarvioon verrattuna valtion laskennallista mallia suuremmat, jolloin todellinen kasvu on vain 2,7 prosenttia. Kun tehtävämuutokset ja niihin kohdennettu rahoitus oikaistaan, kasvu on ainoastaan 1,9 prosenttia. Rahoituksen niukkeneminen suhteessa rahoitustarpeisiin aiheuttaa tulevina vuosina merkittäviä vaikeuksia palvelujen järjestämiselle.

Valtion myöntämän laskennallisen sotepe-rahoituksen tasoa korotetaan vuodesta 2023 lukien vuosittain, toivottavasti huomioimalla myös hyvinvointialueille tulevien uusien tehtävien rahoitus täysimääräisenä. Vuodelle 2023 näiden tehtävämuutosten kustannukset ovat valtion arvion mukaan kansallisesti yhteensä 305,7 miljoonaa euroa. Helsingin laskennallinen osuus on noin 30,8 miljoonaa euroa, josta ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoituksen nostamiseen kohdistetaan noin 12,9 miljoonaa euroa, terveystarveluon ja suun terveydenhuollon hoitotakuun osuus on noin 9,6 miljoonaa euroa ja vammaispalvelujen uudistukseen kohdistuu 2,2 miljoonaa euroa. Helsingin oma arvio tehtävämuutoksista aiheutuvista kustannuksista on kuitenkin huomattavasti korkeampi – tällä hetkellä noin kaksinkertainen – kuin valtion niihin kohdentama rahoitus.

Valtaosa Helsingin ja muiden hyvinvointialueiden rahoituksesta perustuu sote-palvelutarvekertoimiin, jotka eivät huomioi lainkaan riittävästi Helsingin erityispiirteitä ja tarpeita. Rahoitusmallissa ongelmallista on, että hyvinvointialueen osuus vuoden 2022 siirtävistä kustannuksista perustuu tilinpäätöksen 2021 ja talousarvion 2022 keskiarvolukuun, mikä pienentää Helsingin siirtymätasauksen määrää. Lisäksi valtion rahoituslaskelmissa ei ole otettu huomioon todellista inflaatiokehitystä eivätkä tehdyt korotukset vastaa hinnankorotus- ja muihin kustannustason paineisiin tai kata riittävästi koronan aiheuttamaa palveluvelkaa.

3.1.3 Valtion hankerahoitus

Toimialan kehittämistoimintaa rahoitetaan enenevässä määrin valtionavustuksilla. **Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus -ohjelmaa** (2020–2023) jatketaan sosiaali- ja terveysministeriön (STM) myöntämällä rahoituksella. Painopisteenä on asiakaslähtöinen sote-palvelujen yhteensovittaminen. Ohjelma tähtää toimintatapojen uudistamiseen sekä ihmislähtöisten palvelukokonaisuuksien kehittämiseen. Valtakunnallisina tavoitteina on 1. parantaa palveluiden yhdenvertaista saatavuutta, oikea-aikaisuutta ja jatkuvuutta, 2. siirtää toiminnan painotusta ehkäisevään ja ennakkoivaan työhön, 3. varmistaa palveluiden laatu ja vaikuttavuus, 4. vahvistaa palveluiden monialaisuutta ja yhteen toimivuutta sekä 5. hillitää kustannusten nousua. Digitaalisuuteen liittyvien toimintatapojen kehittäminen on keskeinen osa kaikkien tavoitteiden toteutumista. Helsingissä ohjelman painopisteitä ovat sote-palvelujen pitkäjänteisen kehittämistyön jatkaminen sekä valittujen toimintamallien (terveys- ja hyvinvointikeskus, perhekeskus ja senioripalvelut) palvelujen integraation vahvistaminen.

Toimialalla laajennetaan myös Suomen kestävä kasvun ohjelmaan (RRP) perustuvaa **Kestävän kasvun hanketta** (2022–2025). Rahoitus tulee EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (Next Generation EU). Tavoitteena on sote-palvelujen saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen sekä työllisyysasteen ja osaamistason nostaminen kestävä kasvun vauhdittamiseksi. Erityisesti heikossa ja haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden hoidon ja palveluiden saatavuutta parannetaan sekä puretaan hoito- ja palveluvelkaa, vahvistetaan ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista. Lisäksi otetaan käyttöön hoitotakuuta edistäviä palvelumuotoiluja digitaalisia innovaatiota.

Sopeutuminen sote-toimialan rahoitusmalliin edellyttää EU-rahoitusmahdollisuuksien tarkastelua ja kansainvälisiin hankkeisiin osallistumista, sillä EU-hankerahoituksella voidaan varmistaa palvelujen kehittämisen jatkuminen myös rahoituspohjan kaventumisen jälkeen.

3.1.4 Palvelustrategian linjaukset ja toimintaympäristössä tapahtuneiden muutoksien vaikutus palvelujen järjestämiseen

Sosiaali- ja terveys- ja pelastustoimialan palvelustrategia laaditaan talouden ja toiminnan suunnittelua sekä johtamista varten (laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, 11 §). Palvelustrategian hyväksyy Helsingin kaupunginvaltuusto syksyllä 2022. Pelastustoimea ohjaa pelastustoimen palvelutasopäätös (laki pelastustoimen järjestämisestä, 6 §).

Palvelustrategia tukee Helsingin kaupunkistrategian toteutumista ja erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon eri asiakasryhmien palveluille asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Uusi lainsäädäntö määrittelee palvelujen järjestämistä vastaavaa aikaisempaa täsmällisemmin. Sote-uudistuksen myötä palvelujen järjestämisen

kokonaisuutta arvioidaan aiempaa systemaattisemmin. Palvelustrategiassa kaupunkistrategian tavoitteita täsmennetään ja täydennetään toimialan yhteisillä järjestäjätason tavoitteilla, keinoilla ja lupauksilla helsinkiläisille.

Palvelujen järjestämistä vahvistamalla vastataan tulevana vuosina odotettavissa oleviin toimintaympäristön muutoksiin. Palvelustrategiassa asetetaan pidemmän aikavälin tavoitteita järjestämisen johtamiselle, henkilöstön saatavuudelle ja pysyvyydelle, ohjaukselle ja palvelujen yhteensovittamiselle, järjestämistavoille ja kustannusvaikuttavuudelle sekä palvelujen laadulle ja saatavuudelle. Järjestämisen osaamista vahvistamalla parannetaan palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta.

Sotepe-toimialan johtamisessa, suunnittelussa ja arvioinnissa käytetään pohjana nk. nelimaali-viitekehystä, jonka kaikkia neljää tavoitetta edistetään yhtäaikaisesti: 1. Tuottavuus: panos-tuotos-suhde, palvelutuotannon turhien kustannusten vähentäminen ja hukan poisto, 2. Asiakaskokemus ja saatavuus: asiakkaan kokemus kuulluksi tulemisesta ja osallisuudesta, kokemus autetuksi tulemisesta sekä palveluun pääsy viiveettä, 3. Vaikuttavuus: palvelun laatu ja tavoitteiden (hyvinvointi ja terveys) saavuttaminen, asiakkaan saama apu sekä tavoiteltu muutos ja 4. Henkilöstökokemus: henkilöstön työhyvinvointi ja hyvä työsuoritus, sisäinen motivaatio sekä yhteinen työ ja Itseohjautuvuus.

3.1.5 Toimialan talouden keskeiset muutokset vuodelle 2023

Sotepe-toimialan palvelukokonaisuuksien alustavat keskeiset muutokset vuodelle 2023 esitetään taulukossa 1.

Taulukko 1. Toimialan alustavat keskeiset muutokset vuodelle 2023

	Menot (talousarvion sitova taso)	Osuus ta- kohdan menoista %	Muutos ed. vuoteen €	Muutos ed. vuoteen %	Keskeisin selittävä tekijä
PESO	513 673	18,76 %	37 891	7,38 %	
	9 441				palkankorotus, indeksi, tuottavuus
	16 300				työllisyys kanslia (1,5 milj e) oppilashuolto (12,6 milj e)
Vamty	10 700				vammaispalvelujen uudistus (2,2 milj. e), loma-sekä iltapäivätoiminta (8,5 milj. e)
Lastensuojelu	1 600				jälkihuollon laajennus, mitoitus
TEPA	367 300	13,42 %	20 863	5,68 %	
	8 063				palkankorotus, indeksi, tuottavuus
Terveysasemat ja sisätautien plk	9 000				hoitotakuu
Psykiatria- ja päihdepalvelut	1 800				kansallinen mielenterveysstrategia
Suun terveydenhuolto	1 000				hoitotakuu
SKH	584 778	21,36 %	28 939	4,95 %	
	11 539				palkankorotus, indeksi, tuottavuus
	4500				kotihoidon kehittäminen
	12900				0,7 henkilöstömitoitus
PELA	54 144	1,98 %	3712	6,86 %	
HALLINTO (tässä mukana Apotti)	109 718	4,01 %	1 944	1,77 %	
	1 944				palkankorotus, indeksi, tuottavuus
TOIMIALAN YHTEISET	341 018	12,46 %	105 335	30,89 %	
	7 535				palkankorotus, indeksi, tuottavuus
	64 300				kanslian vyörytykset
	9 500				työeläkeperusteisen maksun muutos
	8 200				työllisyys kanslia
	1 000				DIPE
HUS	767 000	28,02 %	35 180	4,59 %	
SOTE-palvelut yht. menot	2 737 633	100,00 %	233 865	8,54 %	

3.2 Toimintaympäristön muutokset vuonna 2023

3.2.1 Lainsäädäntö

Eduskunta on hyväksynyt 23.6.2021 sotepe-uudistusta koskevat keskeiset lait ja ne tulevat voimaan porrastetusti:

- Laki hyvinvointialueesta (611/2021)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021)
- Laki pelastustoimen järjestämisestä (613/2021)
- Hyvinvointialue- ja maakuntajakolaki (614/2021)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla (615/2021)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta (616/2021)
- Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (618/2021)
- Laki tuloverolain muuttamisesta (619/2021)
- Laki hallintolain muuttamisesta (637/2021)
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta (711/2021)
- Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta (617/2021)

Uudistuksesta seuraa muutoksia 112 muuhun lakiin. Muutokset koottiin hallituksen esitykseen HE 56/2021, josta eduskunta päätti 7.6.2022. Eduskunta hyväksyi kaikki muut muutoslait paitsi Lain vankeuslain 4 luvun 7 §:n muuttamisesta.

Pääosa lakimuutoksista on teknisiä. Niihin sisältyy kuitenkin myös joitakin täsmennyksiä erityisesti Uudenmaan erillisratkaisuun ja pelastustoimen uudistukseen liittyen. Samoin erityisesti terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain säännöksiä kumottiin, koska niiden sisältö on nykyään koottu pääasiassa sote-järjestämislakiin (612/2021). Säännöksen kumoaminen ei siis tarkoita velvoitteiden poistumista, vaan niitä säätelevät uudet lait. Potilastietojen käsittely Uudellamaalla on erotettu omaksi esityskokonaisuudekseen (HE18/2022) alkuvuodesta 2022.

Valmisteilla on lisäksi useita sotepe-toimialaan vaikuttavia lakiuudistuksia, joiden toiminnalliset ja kustannuksia koskevat vaikutukset pyritään ennakoimaan:

- Vammaispalvelulain uudistus,
- Mielenterveys- ja päihdelainsäädännön uudistus,
- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelyä koskeva lakiuudistus,
- Työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttaminen,
- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja rajat ylittävästä terveydenhuollosta annetun lain 20 §:n muuttaminen,

- Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaki: yleislaki valvonnasta, joka sisältää sekä palvelunjärjestäjän että palveluntuottajan valvontaa koskevat säännökset,
- Sisäministeriön asetus hyvinvointialueen pelastustoimen omavalvonnasta,
- Toimeentulotukilaki,
- Laki asumisneuvonnan rahoituksesta,
- Ihmiskauppalaki,
- Laki sosiaalisesta luototuksesta, sekä
- Laki potilasasiavastaavista ja sosiaaliasiavastaavista.

3.2.2 Hallitusohjelman tavoitteet

Suomessa järjestetään eduskuntavaalit huhtikuussa 2023. Sotepe-toimiala osallistuu sekä kaupunkiyhteiseen että muiden Uudenmaan hyvinvointialueiden kanssa tapahtuvaan valmisteluun, jossa tavoitteena on vaikuttaa tulevan hallitusohjelman linjauksiin.

Keskeistä nykyisessä hallitusohjelmassa on Helsingin sotepe-toimialan kannalta sote-uudistusta koskevan uuden lainsäädännön toimeenpano (ks. edellä). Muita keskeisiä nykyisen hallitusohjelman sisältöjä ovat:

- Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE) toimeenpanon jatkaminen
- Omaishoidon kehittäminen
- Ympäri vuorokautisen hoidon hoitajamitoitus
- Hoitotakuun tiukentaminen perusterveydenhuollossa
- Monikanavarahoituksen purkaminen
- Sosiaaliturvauudistus
- Asunnottomuuden puolittaminen 2023 mennessä ja poistaminen 2027 mennessä.

3.2.3 Toiminnalliset ja rakenteelliset muutokset

Sote-uudistukseen ja muihin lakiuudistuksiin liittyen sotepe-toimiala valmistautuu useisiin toiminnallisiin ja rakenteellisiin muutoksiin (alla). Muutosten vaikutukset on huomioitu talousarvion valmistelussa.

Järjestöille myönnettävien avustusten keskittäminen: Sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen avustusten hallinnollinen käsittely ja valmistelu keskitetään kaupunginkansliaan. Valtionperintönä saatavista varoista rahoitettavat avustukset ovat jatkossa kunta-Helsingin avustuksia, joten niistä päätetään kaupunginkansliassa. Valtionperintöjen käyttötarkoituspäätöstä muutetaan niin, että niitä voidaan käyttää hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvään avustustoimintaan. Sotepe rahoittaa järjestöavustuksia 1,5 miljoonaa euroa.

Asukastalot: Stadin asukastalotyö siirtyy henkilöstön, tilojen ja toiminnan kokonaisuutena sote-toimialalta kaupunginkanslian alaisuuteen. Siirtoon sisältyy yhdeksän asukastaloa ja 11 vakituista työntekijää sekä toiminnasta vastaava

esihenkilö. Toimintaan sisältyy vakinaisen henkilöstön lisäksi palkkatukityöllistäminen, vuositasolla noin 120 työllistettyä. Asukastalotyön mukana siirtyy osallistavan budjetoinnin äänestyksessä läpi menneet Käpylän asukastalotoiminta. Toimintaa varten etsitään tiloja ja toiminta kestää noin kaksi vuotta. Asukastalotoiminnan kokonaiskustannukset ovat 1,3 miljoonaa euroa.

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP): Tulevan TYP-lain muutoksen johdosta on tehty selvitys palvelun järjestämisestä Helsingissä. Toteutusta valmistellaan ja neuvottelut meneillään sote-toimialan ja kaupunginkanslian välillä. Tällä hetkellä palvelu on kaupunginkanslian elinkeino-osastolla. Typissä työskentelee noin 35 sosiaalialan ammattilaista ja kustannukset ovat noin 8,2 miljoonaa euroa.

Ruoka-apu: Hävikkiruokaterminaali ja ruoka-avun kehittämistoiminta sekä näistä vastaava henkilöstö siirtyy sote-toimialalta kaupunginkanslian viestintäosaston osallisuus ja neuvonta -yksikköön. Siirtoon sisältyy kolme vakituista työntekijää sekä määräaikaiset työntekijät, ns. palkkatukihenkilöstö. Siirron kustannusvaikutus on 0,4 miljoonaa euroa. Ruoka-avun sosiaalityö eli kaksi sosiaaliohjaajaa jäävät sotepe-toimialalle ja sijoittuvat perhe- ja sosiaalipalvelujen palvelukokonaisuuden nuorten palvelut ja aikuissosiaalityön palvelun Lännen aikuissosiaalityön Etsivän lähityön -yksikköön.

Oppilas- ja opiskelijahuolto: Kaupungin sotepe-uudistusjaosto on päättänyt, että toisin kuin muualla Suomessa, oppilas- ja opiskelijahuollon kuraattori- ja psykologitoiminnan tuottaminen säilyy Helsingissä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla. Toiminnan järjestämis- ja rahoitusvastuu on kuitenkin sotepe-toimialalla. Oppilas- ja opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoriresurssia järjestetään laissa määritellyn mitoituksen mukaan. Toimialat ovat laatineet sopimuksen palvelujen tuottamisesta.

Lastensuojelun henkilöstömitoitus: Varaudutaan 1.1.2024 voimaan tulevaan lastensuojelun sosiaalityöntekijän 30 lapsen enimmäisasiakasmäärään, joka on 0,4 miljoonaa euroa.

Lapsi- ja perhepalvelut ja muutosohjelman jatko: Ylläpidetään ja jatketaan perhekeskus-toimintamallin kehittämistä (0,4 milj. €).

Lastensuojelun jälkihuollon laajennus: Lastensuojelun jälkihuoltoa laajennetaan lain määrittämän ikärajan nousuun liittyen vuosittaisen asiakasmäärän ja mitoituksen mukaisesti. Sosiaalityöntekijöiden määrää lisätään ja laajennetaan tuettua asumista, joiden kustannusvaikutus on 1,2 miljoonaa euroa. Haasteena on pätevän ja osaavan henkilöstön saaminen.

Vammaispalvelut: Sote-uudistuksen myötä nykyiset kehitysvammaisten erityishuoltopiirit lakkautetaan ja palvelujen järjestäminen siirtyy hyvinvointialueille. Kustannusvaikutus on noin 2,2, miljoonaa euroa. Kehitysvammaisten palvelujen

järjestäminen ja organisointi Uudellamaalla 2021–2022-hanke on esittänyt, että tehtävät, toimitilat ja henkilökunta siirtyisivät keskitetysti HUSille hoidonparrastusmallin mukaisesti. Helsinki päättää itse kehitysvammapoliklinikan palvelujen järjestämisestä. Muilta osin kehitysvammaisten terveystalouden järjestämisestä sovitaan HUSin kanssa järjestämissopimuksessa. Uudistukseen liittyy Kärkullan kuntayhtymän (ruotsinkieliset palvelut) tehtävien, toimitilojen ja henkilöstön siirto Helsingin kaupungille liikkeenluovutuksena. Tämä vaatii siirtyvien palvelujen kustannusten arviointia ja seurantaa sekä varojen ja velkaosuuksien jakautumisen huomiointia Helsingin kaupungin osalta. Liikkeenluovutuksena siirtyvät palvelut varoineen ja velkoineen sekä sitoumuksineen, myös irtain omaisuus, sopimukset ja siirtyvän henkilöstön kustannukset luovutetaan Helsingin kaupungille ilman korvausta. Muutokset palvelujen järjestäjän ja tuottajan toimialueissa eivät vaikuta asiakkaiden kielellisten oikeuksien toteutumiseen.

Vammaisten lasten aamu-, iltapäivä- ja loma-ajan hoidon järjestämisvastuu siirtyy sosiaali- ja terveystoimialalle 1.1.2023 alkaen, mutta palvelujen tuottaminen säilyy Helsingissä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla, jossa se on tähän astikin ollut.

Ehdotus uudeksi vammaispalvelulaiksi sisältää säännökset vammaisille henkilöille järjestettävistä sosiaalihuollon erityispalveluista. Lakiehdotus sisältää uusia velvoitteita ja palveluja, joista taloudellisesti ja toiminnallisesti merkittävin on hengityshalvauspotilaiden siirto erikoissairaanhoidosta vammaispalveluiden vastuulle.

Kansallinen mielenterveysstrategia julkaistiin vuonna 2020. Sen tarkoituksena on turvata mielenterveystyön jatkuvuus ja tavoitteellisuus vuoteen 2030 asti. Strategia tunnistaa mielenterveyden merkityksen muuttuvassa maailmassa. Toimenpiteiden toteuttamista jatketaan ensisijaisesti Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman tuella sekä osana koronapalautustoimia, jonka kustannusvaikutus on 1,8 miljoonaa euroa.

Kotihoidon kehittäminen: Kotihoidon kehittämistä jatketaan kotihoidon strategisen toimintasuunnitelman (2022–2025) mukaisesti muun muassa kustannustietoinen kotihoito (KUSTI) -hankkeessa. Huomiota kiinnitetään erityisesti välittömän asiakkaille annetun työajan lisäämiseen.

Hoitotakuu: Hallitus on antanut 12.5.2022 eduskunnalle esityksen hoitotakuun muuttamisesta (*HE 74/2022vp, 12.7.2022 eduskuntakäsittely kesken*). Esityksellä tiukennetaan terveydenhuoltolain mukaista perusterveydenhuollon hoitotakuuta. Perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa kiireettömään tutkimukseen tai hoitoon pääsyn määräaika lyhenisi kolmesta kuukaudesta seitsemään päivään. Suun terveydenhuollossa hoitoon pääsyn määräaika lyhenisi kuudesta kuukaudesta kolmeen kuukauteen. Hoidon tarpeen arviointi olisi tehtävä aiemman kolmen vuorokauden sijaan nopeammin, eli saman yhteydenoton tai päivän aikana. Hoitoon pääsyä koskevat määräajat tiukentuisivat vaihteittain. Siirtymäkautena 1.9.2023 - 31.10.2024 perusterveydenhuollon avosairaanhoidon tulisi päästä 14 vuorokauden

ja suun terveydenhuoltoon neljän kuukauden kuluessa hoidon tarpeen arvioinnin tekemisestä. Seitsemän vuorokauden hoitoon pääsyn määräaika perusterveydenhuollon avosairaanhoidossa ja kolmen kuukauden määräaika suun terveydenhuollossa tulisivat voimaan 1.11.2024. Toteutuessaan lakimuutos aiheuttaisi tarpeen lisätä perusterveydenhuollon avosairaanhoidon kapasiteettia pysyvästi. Hallituksen esityksessä kustannuspaine hyvinvointialuetaloudelle olisi arvion mukaan kokonaisuudessaan 71,0 miljoonaa euroa vuonna 2023. Valtion rahoitus kohdennetaan hyvinvointialueille hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain mukaisesti, eikä tämä huomioi täysimääräisesti hoitotakuun kiristämisen aiheuttamaa kustannusten lisääntymistä. Esityksen toimeenpanon kannalta keskeisin riski on osaavan ja riittävän henkilöstön saatavuus. Helsingissä toimeenpano edellyttäisi avosairaanhoidon kysynnän ja tarjonnan saamista tasapainoon, joka on haasteellista.

Ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoitus: Vanhuspalvelulain muutoksen myötä ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoitus nousee asteittain. Siirtymäaika päättyy 1.4.2023, jolloin henkilöstömitoituksen tulee olla vähintään 0,7 työntekijää asiakasta kohti. Mitoituksen laskennassa otetaan huomioon vain välitöntä asiakastyötä tekevä henkilöstö. Ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoituksen nousun kustannusvaikutus on 12,9 miljoonaa euroa.

Sairaanhoitovakuutuksen leikkaus: Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee leikkausta yksityisen hoidon ja tutkimusten Kela-korvauksiin, jonka kustannusvaikutus olisi noin 1,0 miljoonaa euroa. Toteutuessaan tällä olisi vaikutuksia erityisesti yksityisten terveystalouksien asiakkaille maksujen kohoamisen vuoksi. Vaikutuksia voi myös tulla julkisille palveluille kysynnän kasvuna, siinä tapauksessa, että muutoksen seurauksena yksityisiä palveluja käyttäneitä henkilöitä siirtyy julkisten terveystalouksien käyttäjiksi.

Kaupunkiudistusalueille Malminkartano-Kannelmäki, Malmi sekä Mellunmäki laaditaan talousarvioon pohjautuva kokonaisvaltainen toimenpide- ja investointisuunnitelma alueille kohdennettavista hankkeista vuosina 2022–2025. Tähän liittyvät Malmin ja Haagan perhekeskuksen sekä terveys- ja hyvinvointikeskusten toimipisteiden suunnittelu, mallin kehittäminen ja rakentaminen.

Väestönsuojien huolto- ja kunnossapito: Hyvinvointialueista säädetyn lainsäädännön mukaan väestönsuojien huolto- ja ylläpito eivät kuulu hyvinvointialueelle. Pelastusviranomaisen vastaa pelastuslain ja valmiuslain mukaisista tehtävistä, joihin suojien ylläpito ei kuulu. Ylläpito kuuluu omistajan eli kunnan vastuulle. Pelastuslaitos on huolehtinut Helsingin kaupungin omistamista kalliiväestönsuojista ja se tulee jatkossakin tuottamaan tämän palvelun. Kunta-Helsinki vastaa väestönsuojien huollosta ja ylläpidosta aiheutuvista kustannuksista.

Helsingin Pelastuskoulu: Helsingin kaupungin tavoitteena on jatkossakin ylläpitää pelastajakoulutusta omassa pelastuskoulussa. Ala kärsii henkilöstöpulasta ja siitä

tarkemmin henkilöstösuunnitelmassa (luku 8.). Pelastajien kouluttaminen ja kustannuksista huolehtiminen kuuluu valtion vastuulle, ja kaupunki edistää tämän tavoitteen toteutumista niin kaupungin poliittisen kuin viranhaltijajohdon kautta yhdessä sisäministeriön kanssa.

3.2.4 Kaupunginhallituksen ja/tai kaupunginvaltuuston päättämät ja päätöksentekoon 2023 menevät toiminnalliset muutokset

Sote-palvelujen rakennushankkeet: Uusien perhe-, terveys- ja hyvinvointi- sekä seniorikeskusrakennusten ja sairaalahankkeiden suunnittelua jatketaan. Päätöksentekoon tuodaan muun muassa Haagan perhe- ja terveys- ja hyvinvointikeskusta koskeva hankesuunnitelma sekä Kalasataman seniorikeskusta koskeva hankesuunnitelma. Myös keskitettyjä vainajatiloja koskeva hankesuunnitelma ja Maunulan palvelutaloa koskeva hankesuunnitelma etenevät päätöksentekoon.

Pelastustoiminta ja ensihoito: Kaupungin kestävää ja turvallista kasvua edistetään tiiviissä yhteistyössä maankäytön suunnittelun ja rakennusvalvonnan kanssa. Tavoitteena on varmistaa pelastustoiminnan ja ensihoidon toimintaedellytykset kaupungin kasvun kannalta tarkoituksenmukaisella ja turvallisella tavalla. Pelastuslaitos panostaa pelastustoiminnan ja ensihoidon palveluverkon kattavuuteen.

Ruotsinkieliset palvelut: Ruotsinkielisten henkilöiden kielellisten oikeuksien toteutumisen varmistamiseksi laaditaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021, 39 §) mukainen kaksikielisten hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin yhteistyösopimus. Valmistelua koordinoi Varsinais-Suomen hyvinvointialue. Sopimus tulee muun muassa sisältämään työnjaon ja yhteistyön sellaisten ruotsinkielisten sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen osalta, joita on tarkoituksenmukaista toteuttaa vain osassa hyvinvointialueita johtuen tehtävän vaativuuden, harvinaisuuden tai siitä aiheutuvien suurten kustannusten vuoksi. Sopimuksen kustannusvaikutukset Helsingille eivät ole vielä tiedossa (tilanne 2.8.2022). Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyy kaksikielisten alueiden yhteistyösopimuksen 1.9.2023 mennessä voimaanpanolain (616/2021, 56 §) mukaisesti.

Eteläisen yhteistyöalueen hyvinvointialueiden on laadittava myös järjestämislain 36 §:n mukainen yhteistyösopimus. Yhteistyösopimuksen hyväksymisen menettelytapa on kuvattu järjestämislain pykälissä ja perusteluissa 37–39 § ja kaupunginvaltuusto hyväksyy sopimuksen vuoden 2025 loppuun mennessä. Sopimusta laadittaessa tulee ottaa huomioon edellä kuvattu kaksikielisten hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin välinen yhteistyösopimus.

Kansalliskielilautakunta: Helsingin kaupunginvaltuusto tulee nimeämään vuoden 2022 loppuun mennessä kansalliskielilautakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla säädetyin lain mukaisesti (615/2021,19 §). (Sotepe-jaoston päätös 17.2.2022) Kansalliskielilautakunnan tehtävänä on mm. selvittää, arvioida ja määritellä ruotsin kielellä tarjottavien palveluiden tarvetta ja henkilöstön kielitaitoa sekä seurata ruotsinkielisten palvelujen saatavuutta ja laatua.

3.2.5 Toimintaympäristön riskit ja palvelutuotantoon vaikuttavat epävarmuustekijät

Valtionrahoituksen niukkuus: Valtionrahoitus voi jäädä todellista tarvetta matalammaksi, koska Helsingin kannalta merkittäviä sotepe-kustannuksia selittäviä tekijöitä puuttuu. Laskennalliset kustannukset eivät vastaa todellisia kustannuksia etenkin erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon osalta. Valtion rahoituslaskelma ei huomio riittävästi Helsingin erityispiirteitä ja tarpeita kuten asunnottomuutta, lastensuojelun sekä vammaisten palvelujen kustannusten kasvua, maahanmuuttajien palveluihin kohdistuvia kustannuksia eikä esimerkiksi korkeaa vuokratasoa. Myös pelastustoimen rahoituksen määräytymisperusteet ovat Helsingin osalta epäedulliset, koska laskenta ei huomio riittävästi asukasmäärän ja asukastiheyden vaikutusta onnettomuuksien lukumäärään.

Koronapandemia: Keväällä 2020 alkaneen maailmanlaajuisen koronapandemian vaikutukset näkyvät edelleen vuonna 2023. Erillisiä koronatehtäviä ja koronaan liittyviä toimintoja tarvitaan pandemiatilanteesta riippuen. Myös henkilöstön koronasta johtuviin sairauspoissaoloihin tulee varautua. Pandemian aiheuttaman hoito- ja palveluvelan purkaminen sote-palveluissa jatkuu. Vielä ei ole tiedossa mitä mahdollisia kansanterveydellisiä vaikutuksia aiheuttaa pitkittyneen koronataudin hoidosta (long-covid) sekä koronapandemiasta johtuvan hoito- ja palveluvajeen aiheuttamista sosiaalisista, psykologisista ja terveydellisistä seurauksista.

Henkilöstön saatavuus ja palkanlaskennan ongelmat: Sotepe-henkilöstön saatavuudessa on ollut haasteita jo pitkään ja tilanne on edelleen vaikeutunut. Tästä on seurannut palvelujen supistuksia ja työntekijöiden kuormittuneisuutta. Tilannetta vaikeuttaa entisestään kaupungin palkanlaskentaohjelman ongelmat ja tilanteen kriisiytyminen keväästä 2022 alkaen sekä tästä johtuva työnantajakuvan heikentyminen. Palkanlaskennan korjaantuminen kestää vielä kuukausia.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja sen seuraukset: Maailmantilanteen epävarmuus keväällä 2022 alkaneen Ukrainan sodan johdosta jatkunee vuonna 2023. Samanaikainen hintojen nousu ja siitä johtuva inflaation kiihtyminen aiheuttavat henkisiä ja taloudellisia haasteita kaikilla yhteiskunnan tasoilla. Sotepe-toimiala pyrkii turvaamaan erityisesti toimeentulovaikeuksissa olevien ja kaikkein

heikoimmassa asemassa olevien elämää ja arkea. Tällä tulee olemaan myös taloudellisia vaikutuksia toimialalle.

Euroopan muuttuneen turvallisuustilanteen myötä väestönsuojeluun varautumisen sekä pelastustoimen jatkuvuudenhallinnan, huoltovarmuuden ja varautumisen merkitys on kasvanut. Väestönsuojien korjausvelka vaarantaa poikkeusoloihin varautumisen lisäksi väestönsuojien normaaliajan käytön sekä kasvattaa väestönsuojien ylläpito- ja korjauskustannuksia. Myös väestöhälytinjärjestelmää on kehitettävä ja sen kattavuutta parannettava useilla alueilla. Väestönsuojelun strateginen suunnittelu, kaupunkitasoisen väestönsuojeluun varautumisen yhteensovittaminen ja väestönsuojeluorganisaation kouluttaminen tarvitsevat nykyistä vahvempaa asiantuntijaresursointia ja nykyaikaisen kaupunkiyhteisen tietojärjestelmän.

Ilmastonmuutoksen vaikutukset: Ilmastonmuutos vahvistaa sään ääri-ilmiöitä ja tämän vuoksi pelastuslaitoksen on lisättävä omaa varautumistaan sekä tuettava kaupunkilaisia omatoimisen varautumisen järjestämisessä. Vähähiilisten energia- ja liikkumismuotojen lisääntyessä pelastustoimessa on varauduttava aurinkosähköjärjestelmien ja sähköautojen latausinfrastruktuurin yleistymiseen tiiviissä kaupunkirakenteessa. Sähkön mahdollisiin katkoihin ja jakeluhäiriöihin tulee myös varautua.

4. Kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttaminen

Helsingin kaupunkistrategian 2021–2025 yhteensä 13 painopisteistä ovat seuraavat neljä sotepe-toimialan kannalta keskeisiä: 1. vastuullinen talous kestävän kasvun perustana, 2. helsinkiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat, 3. henkilöstölle vetovoimainen Helsinki sekä 4. älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen. Sotepe-uudistuksen myötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmaan on lisätty turvallisuus. Seuraavassa esitetään, miten kaupunkistrategian painopisteet on huomioitu talousarvion valmistelussa.

4.1 Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana

Edellä mainitut toimintaympäristön muutokset sekä palvelutarpeen kasvu, kustannus- ja ansiotason kehitys sekä lainsäädännön muutokset aiheuttavat sotepe-toimialalle merkittäviä taloudellisia paineita vuodelle 2023. Lisäksi toimintaan vaikuttaa koronapandemiasta johtuva hoito- ja palveluvelka. Mikäli järjestöjen palkkaratkaisu tulee olemaan vielä kalliimpi kuin nyt jo sovittu kuntatyöntekijöiden palkkaratkaisu, tulee se todennäköisesti nostamaan myös muiden

kuntatyöntekijöiden palkkakustannuksia. Inflaatiovauhti tulee olemaan talousarviovuonna suurempi kuin valtion rahoituslaskelmassa huomioitu kustannustason nousu. Lisäksi tiukkeneva talouskehys tuo palvelujen järjestämiseen aiempaa enemmän haasteita, koska sotepe-uudistus tulee pienentämään Helsingissä palveluihin käytettävissä olevia määrärahoja merkittävästi. Helsingin näkemys on, että valtion tulee rahoituslaskelmissa huomioida kustannustason muutokset täysimääräisesti.

Rahoituksen kokonaismäärä vuodelle 2023 on valtion rahoitusmallissa 2,584 miljardia euroa (tilanne 12.8.2022, lopullinen laskelma saadaan 19.9.2022). Ensi vaiheessa mittakaava säilyy nykyisellä tasolla, mutta Helsingillä on entistä suurempi vastuu vaikuttavien ja kustannustehokkaiden palveluiden järjestämisessä tiukentuneesta säätelystä ja tulevasta rahoituksen kiristymisestä johtuen. Tulevina vuosina resurssit palvelujen järjestämiseen ovat entistä rajallisemmat ja samaan aikaan palvelutarve kasvaa. Palvelujen järjestäjälle tulee uusia velvoitteita ja valtion strateginen ohjaus sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palveluissa vahvistuu. Tämän muutoksen vaikutuksia järjestämisen kokonaisuuteen on arvioitava aiempaa suunnitelmallisemmin. Vahva palvelujen järjestäminen tarkoittaa kokonaisuuden hyvää hallintaa, jotta tulevaisuudessa ymmärretään entistä paremmin, mitä palveluja helsinkiläiset tarvitsevat ja mistä he hyötyvät, mitä ratkaisut maksavat ja mistä kustannukset syntyvät.

Tuottavuuskehityksen seuranta jatketaan vuonna 2023. Koronapandemia vaikeuttaa mittarien vertailtavuutta. Tuottavuutta parannetaan mm. kehittämällä digitaalisia palveluratkaisuja ja kevyempiä palvelurakenteita. Lisäksi asukkaille pyritään tarjoamaan enemmän varhaisen puuttumisen palveluja, jotta raskaimmilta ja kalliimmilta palveluilta vältetään.

Kaupunkistrategian mukainen kaupunkiorganisaation käyttötalousmenojen tuottavuustavoite on 0,5 prosenttiyksikköä. Sotepen tuottavuusvaade on tämänhetkisen laskelman mukaan noin 1,5 prosenttia. Tuottavuustavoite muodostuu huomattavasti kaupungin tuottavuustavoitetta korkeammaksi. Sotepe-toimialan tarkemmat toimenpidesuunnitelmat laaditaan vuoden 2023 toimintasuunnitelmaan sen jälkeen, kun valtionrahoitus on varmistunut.

4.2 Helsinkiläisten hyvinvointi, terveys ja turvallisuus paranevat

Helsingin tavoitteena on **sujuvampi hoitoon pääsy perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon palveluihin**. Jonotusajat ovat venyneet osin koronapandemian seurauksena pitkiksi. Terveysasemien hoitotakuulle asetetut tavoitteet ovat toteutuneet alkuvuoden 2022 aikana kiireellisen hoidon osalta hyvin, samoin sairaanhoitajien kiireettömän hoidon osalta. Myös suun terveydenhuollon välitön yhteydensaanti on saatu nostettua alkuvuonna 2022 lähelle tavoitetasoa.

Sen sijaan terveysasemien ensikontaktissa toteutunut hoito ja kiireettömän hoidon toteutuminen lääkärin hoidon osalta eivät ole toteutuneet alkuvuoden aikana tavoitteen mukaisesti.

Terveellisiä elintapoja edistetään hyödyntämällä digitaalisia työvälineitä ja palveluja, kuten chatbotteja, Omaolo terveystarkastusta ja hyvinvointivalmennuksia. Terveysyhyötyarvio- ja Preventio jyrää -hankkeita jatketaan ja niiden toteutukseen voidaan käyttää Kestävän kasvun ohjelman rahoitusta. Liikkumisen puheeksi ottamista, motivointia sekä palveluohjausta vahvistetaan eri palveluissa.

Asiakkaiden **liikkumiseen ja kulttuurin harrastamiseen liittyvää motivointia, palveluohjausta ja seuranta jatketaan** yhteistyössä kulttuurin ja vapaa-ajan sekä kasvatuksen ja koulutuksen toimialojen kanssa. Kaupunkitason hyte-tavoitteiden mukaisesti huomioidaan myös lasten harrastamisen tukeminen. Osana Kestävän kasvun ohjelmaa aloitetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen monialaisen palvelukonseptin sekä digitaalisen palvelutarjottimen suunnittelu kansallisessa yhteistyössä. Toimialan järjestöyhteistyötä vahvistetaan osana sotepe-järjestämistehtävää.

Lasten, nuorten ja aikuisten matalan kynnyksen mielenterveyspalveluja vahvistetaan lisäämällä näyttöön perustuvia psykososiaalisia hoitoja, kehittämällä hoitomuotojen porrasteisuutta ja pilotoimalla aikuisten palveluissa terapianavigaattoria ja nuorten palveluissa interventionavigaattoria. Kehitystyötä tehdään yhteistyössä kansallisen Terapiat etulinjaan -hankkeen kanssa.

Helsingin tavoitteena on **ehkäistä lastensuojelun asiakasmäärien kääntyminen kasvuun**. Lastensuojelun avohuollon asiakasmäärät ovat olleet laskussa jo useamman vuoden ajan. Korona-aika teki asiakkuuksiin hetkellisesti pienen nousun, joka on nyt saatu laskemaan. Sijoitettujen lasten asiakasmäärä on pysynyt suhteellisen tasaisena vuosien saatossa. Lastensuojelun suurin haaste on sijoitettujen lasten vaativa hoitoisuus, mistä seuraa korkeita kustannuksia ja pidempiä sijoitusjaksoja.

Palveluissa käytetään asiakassegmentointia eli asiakkaat ryhmitellään palvelutarpeen mukaan. Näin palvelut voidaan kohdentaa optimaalisesti. Ryhmittely on yksi tekijöistä, jolla voidaan vaikuttaa saatavuuden parantumiseen terveysasemilla ja suun terveydenhuollossa. Myös palvelujen vaikuttavuuden mittaamista kehitetään.

Helsingin kaupungin turvallisuutta parannetaan kehittämällä **pelastustoiminnan ja ensihoitopalvelun saatavuutta**. Pelastustoiminnan ja ensihoidon edellytykset turvataan kasvavassa ja kehittyvässä kaupungissa yhteistyössä maankäytön ja liikenteen suunnittelun kanssa. Kaupunkitasoista väestönsuojeluun varautumista kehitetään toimialarajat ylittävissä yhteistyössä. Digitaalisen turvallisuusviestinnän menetelmiä, kanavia ja kattavuutta parannetaan.

Helsingin tavoitteena on **poistaa asunnottomuus vuoteen 2027** mennessä. Toimiala tulee noudattamaan uutta syksyllä 2022 laadittavaa ohjelmaa. Ohjelma tulee sisältämään erilaisia toimenpiteitä asunnottomuuden ennaltaehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Vaikeassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistymistä edistetään ja syrjäytymistä ehkäistään vahvistamalla digiosaamista ja -osallisuutta työtoiminnan DOT-hankkeessa sekä vammaistyön digivalmennusryhmäpiloteissa.

4.3 Henkilöstölle vetovoimainen Helsinki

Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys ovat sotepe-toimialan keskeisiä haasteita vuonna 2023 ja koko strategiakaudella. Henkilöstön pysyvyyttä tuetaan parantamalla henkilöstökokemusta ja edistämällä henkilöstön sisäistä liikkuvuutta sekä osatyökykyisten työllistymistä. Hyvä johtaminen ja henkilöstön hyvinvointi korostuvat hyvän työnantajan piirteinä. Valmentava ja osallistava johtaminen on tärkeä osa hyvää henkilöstöpolitiikkaa. Hyvä yhteistoiminta on avain henkilöstön osallisuuteen ja sitoutumiseen. Rekrytointia ja markkinointia parannetaan edelleen.

Sotepe-toimialan palvelustrategian valmistelussa on muotoiltu henkilöstöä koskevat tavoitteet: 1. Varmistamme, että olemme kilpailukykyinen työnantaja panostamalla palkkakehitykseen ja rekrytointiin, 2. Panostamme hyvään esihenkilötyöhön, mahdollistamme jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittämisen sekä luomme työilmapiirin, joka kannustaa oman työn kehittämiseen, 3. Parannamme työhyvinvointia mahdollistamalla työn joustoja sekä järkevöittämällä henkilöstörakennetta ja työnjakoa ja 4. Henkilöstömme osallistuu palvelujen ja eri toimijoiden välisen yhteistyön kehittämiseen palveluketjujen parantamiseksi.

Henkilöstön saatavuutta ja pysyvyyttä parannetaan muun muassa tarjoamalla uralla kehittymisen mahdollisuuksia ja kehittämällä työnantajakuvaa sekä palkkakilpailukykyä talousarvion sallimissa rajoissa. Henkilöstön saatavuuden kannalta kriittisten ammattiryhmien riittävään mitoittukseen ja rekrytointiin panostetaan. Pelastajien saatavuus halutaan varmistaa, jotta toiminta uusilla pelastusasemilla voidaan käynnistää ja jotta rekrytoinnit muun muassa eläköitymisen seurauksena saadaan toteutettua.

4.4 Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen

Digitalisaatiokehityksessä osallistutaan kansalliseen ja alueelliseen kehittämiseen. Myös Apotti-järjestelmän aktiivinen parantaminen jatkuu. Johtamisessa hyödynnetään digitaalisuutta aiempaa enemmän ja palveluissa vahvistetaan tiedolla

johtamista. Toimialan tiedolla johtaminen ja tietoaalratkaisu kytketään osaksi kaupungin datastrategian kehittämistä.

Tietoon perustuvia ennakoivia palveluja sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen digitaalisia palveluja kehitetään. Perheentuki.fi -sisältöä ja sovellusta kehitetään tukemaan itsehoitoa. Valtakunnallista sähköisen perhekeskuksen kehittämistä jatketaan. Hyvinvointitarkastukset ja elintapavalmennuksia otetaan käyttöön, ja ne integroidaan Apottiin. Liikkumisen ja kulttuurin etäpalveluja kehitetään ikääntyneille kaupunkiyhteisesti. Perhe- ja sosiaalipalveluissa kehitetään rakenteita asiakastarvelähtöiselle järjestöyhteistyölle ja vahvistetaan yhteistyötä järjestöjen kanssa. Omaolon ja Terveysyötyarvion kehittämistä ja integroimista Apottiin jatketaan.

Etäpalvelujen käyttöä lisätään ja etäyhteyksiä hyödynnetään moniammatillisessa yhteistyössä. Pikaviestintäratkaisujen ja robotiikkaratkaisujen käyttö asiakaspalveluissa lisääntyy ja korvaa osin puhelimitse tapahtuvat yhteydenotot. Asiakas hyötyy ajasta ja paikasta riippumattomista palveluista samalla kuin palvelujen järjestäjä tai tuottaja säästää kustannuksissa. Kuitenkin myös puhelimitse annettavia palveluja tarvitaan tulevaisuudessa ja myös niiden kehittämistä jatketaan.

Maisa-asiakasportaalissa voi asioida sähköisesti sosiaali- ja terveyspalveluissa. Maisan saavutettavuutta ja käytettävyyttä kehitetään edelleen sekä sen toiminnallisuuksia lisätään.

Palvelustrategian digipalvelulupauksessa huomioidaan erilaiset palvelutarpeet sekä asiakkaiden kyvyt digitaalisia palveluja kehitettäessä. Digitaalisten palvelujen palvelulupaus on: digitaaliset yhteydenottokanavat ovat käytössä ympäri vuorokauden ja niiden kautta tuleviin yhteydenottoihin vastataan kahden arkipäivän kuluessa.

Ammattilaisen työtä helpotetaan digitaalisilla ratkaisuilla. Ohjelmistorobotiikkaratkaisuilla automatisoidaan rutiiniluonteista työtä silloin, kun se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista. Ammattilaisten työskentelyn, työvuorojen suunnittelun ja toimitilojen tehokkaamman käytön ohjaamiseen kehitetään toiminnanohjausjärjestelmää.

Digitalisaatiota kehitetään ja hyödynnetään aktiivisesti sekä omilla toimenpiteillä että valtakunnallisilla toimilla, joista erityisesti onnettomuuksien ehkäisy ja pelastustoimen sähköisen asiointin valtakunnalliset ratkaisut ovat tärkeitä palveluiden kehittämiseksi kaupunkistrategian mukaisesti sujuvammiksi sekä ajasta ja paikasta riippumattomiksi. Hälytys-, johtamis- sekä tilannekuvajärjestelmien kehittämistä jatketaan yhteistyössä valtakunnallisella tasolla.

Pelastustoimen ICT-palvelujen integroiminen osaksi sotepe-toimialan yhteisiä ICT-palveluja suunnitellaan vuoden 2023 aikana siten, että muutokset voidaan toimeenpanna 1.1.2024.

4.5 Kaupunkistrategian poikkihallinnolliset ohjelmat

Helsingin kaupunkistrategiaa toteutetaan valtuustokaudella 2021–2025 neljällä poikkihallinnollisella ohjelmakokonaisuudella, jotka ovat 1. vastuullinen ja kestävä talous, 2. kunnianhimoinen ilmastovastuu, 3. viihtyisä kaupunki sekä 4. segregaaation ehkäiseminen. Näistä vastuullinen ja kestävä talous on nostettu erikseen sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan strategiseksi tavoitteeksi, ja se on kuvattu kohdassa 4.1. Myös muiden ohjelmien kaupunkiyhteiseen työhön osallistutaan, ja niiden toteutusta sotepe-toimialalla tarkennetaan myöhemmin.

5. Toiminnalliset tavoitteet

Toimialan vuoden 2023 suoritettavat tavoitteet pohjautuvat vuoden 2022 ennustettuun tasoon. Koronaepidemia sekä asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin raportoinnin vertailtavuus saattavat aiheuttaa epävarmuutta suoritettavien tavoitteiden määrittelyyn.

Seuraavassa esitetään kaupunkiyhteiset ja sotepe-toimialan omat strategiset painopisteet, tavoitteet ja mittarit. Sitovat toiminnan tavoitteet ovat taulukossa 2., ja toiminnan määrälliset tavoitteet taulukossa 3.

Taulukko 2. Sotepe-toimialan sitovat toiminnan tavoitteet

Strategian painopiste	Tavoite	Mittari(T)	Kytkeytyminen strategian ohjelmiin
Helsingiläisten hyvinvointi ja terveys paranevat	Kiireellinen ensihoito toteutuu tilaajan vaatimusten mukaisesti.	Ensihoidon keskimääräinen tavoittamisviive on enintään kahdeksan minuuttia 60 %:ssa kiireellisyysluokkien A ja B tehtävissä.	Viihtyisä kaupunki ja segregaaation ehkäiseminen
	Edistämme helsinkiläisten hyvinvointia ja terveyttä ja ehkäisemme syrjäytymistä.	Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä HUSin kanssa yhdessä sovittua lasten ja nuorten mielenterveysongelmien toimeenpanosuunnitelmaa toteutetaan ja parannetaan neopsykiatrian (neuropsykiatriset	Segregaaation ehkäiseminen

		<p>vaikeudet) hoidon ja palvelujen saatavuutta.</p> <p>Lähisuhdeväkivalta lapsiperheissä-palveluketjun toimeenpano etenee suunnitellusti. Vahvistetaan lasten ja nuorten välisen väkivallan tunnistamista ja puuttumista.</p> <p>Lähisuhdeväkivaltakoulu utuksiin osallistuu v 2023 vähintään 1000 työntekijää.</p> <p>Vuoden 2023 loppuun tavoite 800 asunnotonta.</p>	<p>Segregaation ehkäiseminen</p> <p>Segregaation ehkäiseminen</p> <p>Segregaation ehkäiseminen</p>
	<p>Liikkumissopimus on käytössä kaikissa sairaala-, kuntoutus ja hoivapalveluiden palveluissa tavoitteena 70 %:n käyttöönottoaste.</p>	<p>20 % kotihoidon säännöllisistä asiakkaista on kuvallisen etähoidon asiakkaita</p>	<p>Segregaation ehkäiseminen</p>
		<p>Liikkumissopimus käytössä (%) sairaala, kuntoutus- ja hoivapalvelujen asiakkaista.</p>	<p>Segregaation ehkäiseminen</p>
		<p>Terveysasemien hoitotakuun toteutuminen (ensikontaktissa toteutunut hoito, kiireellisen hoidon toteutuminen samana tai seuraavana päivänä, kiireettömän hoidon toteutuminen</p>	<p>Segregaation ehkäiseminen</p>

		14 vuorokauden aikana Suun terveydenhuollossa yhteydenotto samana päivänä vähintään 90 % kuukausittain. Suun terveydenhuollossa asiakastytyväisyys on vähintään 70 (NPS).	Segregaation ehkäiseminen Viihtyisä kaupunki
Vastuullinen talous kestävän kasvun perustana	lääkäiden ympärivuorokautisessa laitoshoidossa olevien määrä vähenee edelliseen vuoteen verrattuna.	Laitoshoidossa olevien määrä verrattuna edelliseen vuoteen.	Vastuullinen ja kestävä talous
Älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen	Asiakkaiden aktiivista Maisan käyttöä tuetaan tehostamalla asiakkaiden Maisa-viesteihin vastaamista.	75 %:iin viesteistä vastataan kahden (2) arkipäivän sisällä.	Viihtyisä kaupunki
Helsingin kaupungin omaleimaisuutta ja turvallisuutta vaalitaan	Pelastustoiminnan toimintavalmius on riittävä ja tarkoituksenmukainen Onnettomuuksia ehkäistään lisäämällä kaupunkilaisten ja Helsingissä toimivien tahojen kykyä estää onnettomuuksia ja rajoittaa niiden vaikutuksia.	I-riskialueella pelastustoiminnan keskimääräinen lähtö- ja ajoaika kohteeseen ensimmäisellä 1+3-vahvuisella yksiköllä on enintään kuusi minuuttia vähintään 50 %:ssa tehtävistä. 11 000 turvallisuuspistettä	Viihtyisä kaupunki ja segregaation ehkäiseminen Viihtyisä kaupunki ja segregaation ehkäiseminen

Taulukko 3. Sotepe-toimialan toiminnan määrälliset tavoitteet

Suoritetaivoitteet	TP 2021	TA 2022	Ennuste 04/2022	TA2023	TS2024	TS2025
Lastensuojelu, avohuolto, lapset	2 548	3 350	2 800	2 600	2 600	2 600
Lastensuojelu, laitoshoido, hoitovrk	214 946	215 000	212 000	249 500	249 500	249 500
Omaishoidontuki, asiakkaat, vammaistyö	1 946	1 900	2 000	2 000	2000	2000
Henkilökohtainen apu, asiakkaat	2 739	2 920	2 920	2 940	2940	2940
SHL:n mukaista erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä (< 18 vuotiaat)	1 992	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100
SHL palvelutarpeen arviointien määrä perhe- ja sosiaalipalveluissa (lapset lkm) (<18 vuotiaat)	8 003	9 600	8 100	8 100	8 100	8 100
Terveysasemien lääkärin vastaanotto, käynti	256 177	430 000	300 000	430 000	430 000	430 000
Terveysasemien lääkärin vastaanotto, muu asiointi	260 823	270 000	300 000	270 000	270 000	270 000
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, käynti	1 274 049	400 000	600 000	400 000	400 000	400 000
Terveysaseman hoitajan vastaanotto, muu asiointi ****	1 186 675	530 000	600 000	530 000	530 000	530 000
Hammashuolto, käynti	348 866	402 000	443 600	485 000	485 000	485 000
Hammashuolto, muu asiointi	2 927	26 600	30 000	20 000	20 000	20 000
Psykiatrian avohoitokäynti	288 284	182 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Psykiatrian avohoito, muu asiointi	68 527	75 000	45 000	45 000	45 000	45 000
Psykiatrian vuodeosastohoito-päivät	59 729	64 000	62 000	62 000	62 000	62 000
Polikliininen päihdehuolto, as.käynnit vuoden aikana	40 449	54 000	48 000	50 000	50 000	50 000
Päihdehuollon laitoshoido, hoitovuorokaudet yht.	22 602	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
Mielenterveysasiakkaiden asumispalvelut, vrk	Tietoa ei saada	770 000	812 600	812 600	812 600	812 600
Asunnottomien asumispalvelut, vrk	Tietoa ei saada	520 000	580 000	580 000	580 000	580 000
Somaattinen sairaanhoito, päättyneet hoitajaksot	10 671	13 500	11 000	13 800	13 800	13 800
lakkaiden pitkäaikainen ympärivuorokautinen hoito (palveluasuminen ja laitosasuminen)*	1 432 519	1 480 000	1 472 856	1 500 000	1 540 000	1 560 000
Kotihoito, käynti**	3 753 931	4 050 000	3 635 373	4 000 000	4 010 000	4 030 000
Kotihoito, muu asiointi***	428 855	10 000	12 923	10 000	10 000	10 000

* vuonna 2019 seurattu erikseen laitoshoidon ja tehostetun palveluasumisen vuorokausia

**sisältää kotihoidon oman toiminnan, kuvallisen etähoidon (muutos aiempaan), kuntouttavan arviointiyksikön ja kotihoidon lääkäripalvelujen käyntisuoritteet sekä osto- ja palvelusetelituotannon

*** sisältää kotihoidon oman tuotannon, kuntouttavan arviointiyksikön ja kotihoidon lääkäripalvelujen puhelut ja sähköisen asioinnin suoritteet HUOM! Kuvallista etähoitoa on seurattu osana kotihoidon muuta asiointia, THL:n luokituksessa kuvallinen etähoito on määritelty käynniksi ja vuonna 2022 kuvallista etähoitoa seurataan osana kotihoidon käyntejä

****Terveysasemien hoitajan vastaanotto muutettu, muu asiointi (v. 2022), lisätty päivystysapu

Suoritetavoitteet	2021	TA2022	ENN2022	TAE2023	TS2024	TS2025
Turvallisuuspisteet	10558	11000	10620	11200	11400	11600
I-riskialueella pelastustoiminnan keskimääräinen lähtö- ja ajoaika kohteeseen ensimmäisellä 1+3-vahuisella yksiköllä on enintään kuusi minuuttia vähintään 50 %:ssa tehtävistä.	52	50	48	52	54	56
Ensihoidon keskimääräinen tavoittamisviive on enintään kahdeksan minuuttia 70 %:ssa kiireellisyysluokkien A ja B tehtävissä.	58	60	54	60	62	64
Toiminnan laajuustiedot						
Palo- ja pelastustehtävät ilman ensivastetta	8 581	8 800	7 072	8 900	9 000	9 100
Ensihoitotehtävät ensivaste mukaan lukien	63 888	64 900	61 842	65 800	66 700	67 700

Kaupunkiyhteisiä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) tavoitteita on kaksi. Ensimmäinen tavoitteena on **parantaa mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa**. Toimenpiteenä perhe- ja sosiaalipalvelujen lasten ja nuorten peruspalveluissa ja varhaisen tuen palveluissa on, että henkilökunta on perehtynyt ja ottanut käyttöön CA-mallin eli puheeksi oton työkalun. Peruspalvelut sisältävät lasten neuvolatoiminnan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, varhaisen tuen palvelut sisältävät lapsiperheiden kotipalvelun, lapsiperheiden sosiaaliohjauksen ja perheneuvolan. Tavoitteena on, että 70 prosenttia henkilöstöstä on perehtynyt ja 50 prosenttia on ottanut CA-mallin käyttöön.

Toisena HYTE-tavoitteena on **parantaa ikäihmisten mahdollisuuksia lähteä liikkeelle, liikkua ja harrastaa yhdessä**. Ensimmäisenä toimenpiteenä on, että liikkumissopimus on käytössä kaikissa sairaala-, kuntoutus ja hoivapalveluiden palveluissa. Tavoitteena on 70 prosentin käyttöönottoaste sairaala, kuntoutus- ja hoivapalvelujen asiakkaista. Toisena toimenpiteenä on, että Seniori-infon jalkautuvassa työssä annetaan liikkumiseen ja liikuntaan kannustavaa tietoa ja ohjausta, huomioiden Liikuntaluuri-palvelu. Tätä mitataan Seniori-infon jalkautuvan työn jalkautumisten määrällä.

Kaupunkiyhteisinä **muina tavoitteina ovat käyttötalouden tuottavuus ja kaupunki uudistus**.

Kaupunkistrategian mukainen kaupunkiorganisaation käyttötalousmenojen tuottavuustavoite on 0,5 prosenttia. Sotepen osalta tarkemmat toimenpidesuunnitelmat laaditaan vuoden 2023 toimintasuunnitelmaan, kun valtionrahoitus varmistuu.

Kaupunki uudistuksen talousarvion 2023 kaupunkiyhteinen tavoite on, että turvallisuuden tunnetta parannetaan kaupunki uudistusalueilla kaupunkiympäristöä ja palveluita kehittämällä. Toimialan tavoitteena on matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalvelujen lisääminen kaupunki uudistusalueilla sekä pelastustoiminnan riittävä ja tarkoituksenmukainen toimintavalmius. Mittarina pelastustoiminnassa on I-riskialueella keskimääräinen lähtö- ja ajoaika kohteeseen

ensimmäisellä 1+3-vahvuisella yksiköllä enintään kuusi minuuttia vähintään 50 prosentissa tehtävistä.

6. Taloudellinen kestävyys

6.1 Kokonaisraami 2023

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan vuoden 2023 raami on 2 584 miljoonaa euroa, joka perustuu valtion talousarvioehdotukseen. Toimialan menoraami kasvaa yhteensä 9,2 prosenttia (233 milj. €) vuoden 2022 talousarviosta. Merkittävimmät kustannusten kasvuun vaikuttavat tekijät ovat kaupunginkanslian palveluja ja kaupunkiyhteisiä kustannuksia sekä niiden veloituksia sotepe-toimialalta 67 miljoonaa euroa, HUS-yhtymän maksuosuuden kasvu 35 miljoonaa euroa sekä valtion rahoituksen kohdistus lakisääteisten velvoitteiden lisääntymiseen 35 miljoonaa euroa. Menokasvu varsinaisiin siirtyviin sotepe-palvelujen kustannuksiin vuoteen 2022 verrattuna on kuitenkin vain noin 3,0 prosenttia, ja ilman lakisääteisiä tehtävämuutoksia ainoastaan noin 1,8 prosenttia.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan talousarviokohtina ovat sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (menoraami 1989 milj. €) ja HUS-yhtymä (menoraami 767 milj. €). (Taulukko 4.)

Taulukko 4. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kokonaisraami 2023

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (1000 €)	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Tulot	367 303	186 041	187 879	188 000	188 000
Menot	2 579 692	2 522 579	2 755 878	2 861 000	2 944 000
Nettokustannukset ennen poistoja	-2 212 389	-2 336 538	-2 568 000	-2 673 000	-2 756 000
Poistot	13 606	16 217	16 000	16 000	16 000
Nettokustannukset	-2 225 995	-2 352 755	-2 584 000	-2 689 000	-2 772 000
Valtion arvioitu rahoitus			2 584 000	2 689 000	2 772 000
Nettovaikutus			0	0	0
Muutos % (tulot)		-49,3 %	1,0 %	0,1 %	0,0 %
Muutos % (menot)		2,2 %	-9,2 %	-3,8 %	-2,9 %
Muutos € (menot)		-57 113	233 299	-105 122	-82 999

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan käyttötalouden toimintamenojen kokonaisraami muodostuu muun muassa laskennallisesta väestönkasvusta (25 milj. €) ja kustannustason noususta (38 milj.€) ja 1 prosentin tuottavuustavoitteesta (17 milj. €). Toimintamenojen kasvua kohdennetaan erityisesti peruspalveluihin, joissa

väestönkasvu lisää eniten kustannuksia. Talousarviota laaditaan tilanteessa, jossa inflaatiopaineet aiheuttavat merkittävää epävarmuutta ja sote-toimialalle vaikuttava palkkaratkaisu vielä avoinna. (Taulukko 5.)

Taulukko 5. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan (pl. HUS) raami 2023

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (Pl. HUS) (1000 €)	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Tulot	367 303	186 041	187 879	188 000	188 000
Menot	1 890 251	1 790 759	1 988 878	2 078 660	2 146 013
Toimintakate	-1 522 948	-1 604 718	-1 801 000	-1 890 660	-1 958 013
Poistot	13 606	16 217	16 000	16 000	16 000
Tilikauden tulos	-1 536 554	-1 620 935	-1 817 000	-1 906 660	-1 974 013
Muutos % (tulot)		-49,3 %	1,0 %	0,1 %	0,0 %
Muutos % (menot)		5,3 %	-11,1 %	-4,5 %	-3,2 %
Muutos € (menot)		-99 492	198 119	-89 782	-67 353

HUS-yhtymän rahoitus perustuu valtion rahoitukseen. HUS-yhtymän raami vuodelle 2023 on 767 miljoonaa euroa, mikä on 4,8 prosenttia enemmän kuin vuoden 2022 talousarvio (Taulukko 6).

Taulukko 6. HUS-Yhtymä raami 2023

HUS-yhtymä (1000 €)	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	689 441	731 820	767 000	782 340	797 987
Toimintakate	-689 441	-731 820	-767 000	-782 340	-797 987
Poistot	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-689 441	-731 820	-767 000	-782 340	-797 987
Muutos % (tulot)		0	0	0	0
Muutos % (menot)		-6,1 %	-4,8 %	-2,0 %	-2,0 %
Muutos € (menot)		42 379	35 180	-15 340	-15 647

6.2 Tuottavuus ja yksikkökustannukset

Tuottavuus lasketaan indeksinä suhteuttamalla palvelujen asiakasmäärien muutokset tai suoritelmäärien muutokset sosiaali- ja terveystalouden palvelujen

talousarviokohdan deflatoitujen käyttömenojen muutoksiin. Tuottavuus paranee, jos asiakasmäärä / suoritelmäärä kasvaa nopeammin tai laskee hitaammin kuin kustannukset. Vuonna 2021 ja 2022 koronaepidemian seurauksena tuottavuus heikentyi monissa palveluissa toimintojen ollessa joko suljettuna tai supistettuina. Tuottavuutta pyritään parantamaan etenkin digitaalisten palvelujen lisäämisellä ja laajentamisella.

Toimialan vuoden 2023 yksikkökustannukset on laskettu vuoden 2022 ennusteluvusta huomioiden peruspalveluindeksin muutos ja tuottavuustavoite. Yksikkökustannuksen ennustelukuun vaikuttaa esimerkiksi koronapandemia, jonka vuoksi osa toiminnoista on ollut tilapäisesti suljettuna ja kiinteät kustannukset ja henkilöstökustannukset ovat säilyneet ennallaan.

6.3 Tila-asiat ja tilankäytön tehokkuuden mittarit

Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen 2019–2021 sekä ennuste 2023–2025 esitetään sosiaali- ja terveystalouden osalta taulukossa 7. Vastaavat pelastuslaitoksen tiedot esitetään taulukossa 8.

Taulukko 7. Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen sosiaali- ja terveystaloudessa vuosina 2019–2025.

	2019	2020	2021	ennuste 2022	tae 2023	ts 2024	ts 2025
Tilojen kokonaispinta-ala htm ²	480 529	486 242	482 224	465 030	463 287	461 922	469 047
Tilojen pinta-ala (htm ²) suhteessa asiakasmäärään	0,97	0,97	0,95	0,9	0,89	0,88	0,88
Hallintokunnan oma mittari: tilat m ² /vakanssi	34,6	35	34,7	33,5	33,3	33	34

Alustavan arvion mukaan vuonna 2023 sosiaali- ja terveystalouden tilojen määrä on noin 42 200 neliometriä pienempi kuin vuonna 2014. Vuonna 2022 tilaneliöt vähenevät noin 17 200 neliometriä vuodesta 2021 ja vuonna 2023 tilaneliöt vähenevät noin 18 900 neliometriä verrattuna vuoteen 2021.

Taulukko 8. Tilankäytön tehokkuuden toteutuminen pelastuslaitoksessa vuosina 2019–2025

Tilankäytön tehokkuus***	2021	TA2022	ENN2022	TAE2023	TS2024	TS2025
Henkilöstön käytettävissä olevat tilat (m ²)	13 594		15 355	15 976	16 226	17 257
Henkilöstön käytettävissä olevat tilat / HTV (m ²)	18,5		20,2	20,1	19,7	20,3
* Toimialan yleiskatteesta rahoittama osuus						
** Netto = 0, jonka johdosta ilmoitetaan bruttokulut						
*** Uusi tunnusluku						
**** 2020 ja 2021 luvut eivät ole vertailukelpoiset						

7. Talousarvion vaikutusten arviointi

7.1 Taloudelliset vaikutukset

Valtion rahoitus sosiaali- ja terveystalouteen sekä pelastustoimeen on yleiskatteellista, eli hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki päättävät itsehallintonsa nojalla rahoituksen käytöstä ja kohdentamisesta eri sotepe-toiminnoille. Rahoitus koostuu laskennallisesta rahoituksesta ja siirtymätasauksesta. Laskennallinen rahoitus määräytyy valtion määrittämällä laskentaperiaatteilla, joissa huomioidaan esimerkiksi alueiden väestömäärä sekä palvelutarve pohjautuen Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL:n) tutkimuksien mukaisiin palvelutarvekertoimiin. Tarvetekijät kattavat sairastavuustietoja, ikärakenteen, sosioekonomisia tekijöitä sekä muita taustatietoja. Rahoituskriteerit huomioivat palvelutarpeen eroja mutta eivät tuotantokustannusten eroja (esim. toimitilakustannukset) eri hyvinvointialueilla. Tilastoinnin laadun varmistamisella voidaan kuitenkin vaikuttaa palvelutarvekertoimiin ja sitä kautta myös rahoituksen jakaantumiseen hyvinvointialueiden välillä.

Valtiovarainministeriön toukokuun 2022 laskelmien perusteella Helsingin siirtyvien kustannusten ja laskennallisen rahoituksen ero on 241 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuoden 2023 rahoitukseen tämä siirtymätasaus sisällytetään täysimääräisesti, mutta tulevana vuosina siirtymätasaus vähenee asteittain, -10 euroa/asukas vuonna 2024 ja -100 euroa/asukas vuonna 2029, mikä on toistaiseksi pysyvä siirtymätasaus. Tulevien vuosien siirtymätasauksen vähenemisen vaikutus on merkittävä: -100 euroa/asukas merkitsee nykyisellä väestömäärällä noin 66 miljoonan euron vähennystä.

Viimeisimmät valtion hyvinvointialueiden rahoituslaskelmat on julkaistu toukokuussa 2022. Laskelmat ovat vielä alustavia (tilanne 12.8.2022). Lopullinen käsitys valtion kokonaisrahoituksesta saadaan syksyllä 2022 talousarviopäätösten yhteydessä. Mutta jo nyt voidaan päätellä, että rahoitus on niukkaa. Sillä kuitenkin tulee turvata perustuslain edellyttämällä tavalla riittävien sotepe-palvelujen järjestäminen. Sotepe-uudistuksen yhtenä tavoitteena on myös kustannusten kasvun hillintä. Niukassa budjettitilanteessa tämä edellyttää toiminnallisia muutoksia, joilla voidaan sopeuttaa toiminta Helsingin saamaa kokonaisrahoitusta vastaavasti. Myös asiakasmaksujen keräämisellä voidaan vähentää sopeutustarvetta.

7.2 Lapsivaikutukset

Talousarvion toimenpiteet edistävät lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ehkäisemällä syrjäytymistä, vahvistamalla lasten ja nuorten mielen hyvinvointia sekä

osallisuutta ja siirtämällä palveluiden painopistettä lastensuojelusta ja erikoissairaanhoidosta varhaisempaan tukeen ja hoitoon. Palvelujen kehittämisellä tähdätään myös siihen, että tarjotaan riittävä tuki niille, jotka tarvitsevat vahvoja palveluja. Vaikutukset ovat myönteisiä ja pitkäaikaisia. Helsinki toteuttaa Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallia, joka edistää esimerkiksi heikoimmassa asemassa olevien lasten oikeuksien toteutumista ja vahvistaa lasten ja nuorten huomioimista palveluissa ja päätöksenteossa. Osana tätä työtä kehitetään ja otetaan käyttöön lapsivaikutusten arvioinnin Helsingin malli.

7.3 Sukupuolivaikutukset

Sote-palveluissa asiakkaan tarve ratkaisee hänelle tarjottavat palvelut. Palvelujen tarve arvioidaan yksilöllisesti huomioiden erilaiset riskitekijät ja muut tilanteeseen vaikuttavat tekijät, joista yksi voi olla sukupuoli. Tavoitteena ovat oikea-aikaiset ja asianmukaiset palvelut sekä laajemmin myös terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen. Näiden toteutuminen varmistetaan talousarviolla. Toimialalla noudatetaan kaupunkitasoista palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa 2022–2025. Asiakkaiden hoidon ja palvelutarpeen arviointi toteutetaan yhdenvertaisesti ja huomioidaan erityisryhmien, eri sukupuolten ja vähemmistöjen tarpeet hoitoon pääsyssä.

7.4 Terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Toimialan painopisteet vuodelle 2023 tukevat terveys- ja hyvinvointierojen kaventamista, joka on keskeinen sotepe-uudistuksen tavoite. Osa helsinkiläisistä on erittäin haavoittuvassa asemassa ja heille kasautuu niin terveyteen kuin elämänlaatuunkin liittyviä ongelmia sekä niiden riskitekijöitä. Myös koronapandemia on vaikuttanut ja vaikuttaa edelleen monin tavoin väestön hyvinvointiin, terveyteen, turvallisuuteen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeeseen. Oikea-aikaisilla, monimuotoisilla ja hyvin savutettavilla palveluilla tilanteeseen voidaan vaikuttaa myönteisesti. Palvelujen saatavuutta parannetaan kehittämällä toimintamalleja, jotka esimerkiksi nopeuttavat palveluun pääsyä eri kanavien kautta, sekä auttavat etsimään ja tunnistamaan riskissä olevia asiakkaita. Palvelujen integraatio lisää etenkin kaikista vaikeimmin tavoitettavien henkilöiden hyvinvointia ja osallisuutta. Myös palvelujen monituottajuudella edistetään saatavuutta ja saavutettavuutta. Ennaltaehkäiseviä palveluja kehitetään tukemaan henkilöiden omaa vastuunottoa. Digitaalisten ja matalan kynnyksen palvelujen kehittäminen luo tähän uusia mahdollisuuksia. Digitaalisten palveluiden kehittämisessä huomioidaan, että kaikilla ei ole mahdollisuutta niiden hyödyntämiseen. Osana kaupungin palvelujen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2022–2025 toimeenpanoa toimialalla ehkäistään digitaalista syrjäytymistä.

7.5 Ympäristövaikutukset

Sosiaali- ja terveystoimen ja pelastuslaitoksen yhdistyessä, uuden toimialan ympäristöjohtamisen kokonaisuus organisoidaan siten, että ympäristövastuiden tunnistaminen ja niistä huolehtiminen on jatkossakin kattavaa ja tavoitteellista. Molemmista organisaatioista siirtyvän henkilöstön ympäristöasioihin liittyvä asiantuntemus halutaan hyödyntää. Palveluverkon kehittäminen ja palveluiden digitalisaatio mahdollistavat monissa palveluketjuissa positiivisia ilmastovaikutuksia mm. laskemalla energiankulutusta tilatehokkuuden lisääntyessä ja liikenteen ja liikkumisen päästöjen vähentymisen kautta. Koronapandemiasta palautumisen osana uudelleenarvioidaan kertakäyttöisyyden vähentämisen mahdollisuuksia. Poikkeuksellisissa olosuhteissa tarpeellinen kertakäyttötuotteiden käytön kasvu on nyt mahdollista hallitusti ja harkiten ajaa alas ja lähteä sitä kautta taas edistämään luonnonvarojen kulutuksen hillintää ja ilmastovaikutusten torjuntaa.

7.6 Henkilöstövaikutukset

Sotepe-toimialalla työskentelee lähes 15 500 henkilöä. Talousarviossa on varauduttu henkilöstömitoituksen muutosten mukaisiin henkilöstön lisäyksiin muun muassa vanhusten ympärivuorokautisissa palveluissa, lastensuojelussa ja terveysasemilla. Talousarvio mahdollistaa henkilöstön saatavuuden ja pysyvyyden parantamisen monipuolisin keinoin, muun muassa tehostamalla oppilaitosyhteistyötä, kehittämällä työnantajakuva sekä järjestämällä oppisopimuskoulutusta. Henkilöstön pitovoiman edistämiseksi painopisteenä on johtamisen ja työhyvinvoinnin parantaminen. Talousarviossa ei ole tässä vaiheessa voitu huomioida hyvinvointialueilla aloitettavan palkkaharmonisoinnin heijastusvaikutuksia Helsingin palkkatason kilpailukykyisyyteen. Työterveyshuollon palvelut muuttuvat ulkoistuksen myötä. Työterveyshuolloilta poistuvat palvelut varaudutaan korvaamaan toimialan omilla työhyvinvoinnin johtamisen tuen palveluilla (mm. esihenkilöiden ja työyhteisöjen tehostettu tuki).

8. Henkilöstösuunnitelma

Sosiaali- ja terveystoimialan ja pelastuslaitoksen vakanssien määrä on vuoden 2022 lopussa yhteensä noin 14 000. Vuosina 2022–2024 eläkeiän saavuttaa noin 1 700 työntekijää.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen ammattihenkilöstön saatavuusongelmat ovat ajankohtaisia myös vuonna 2023. Sosiaali- ja terveydenhuollossa pulaa on erityisesti lääkäreistä, sairaanhoitajista, terveydenhoitajista, lähihoitajista sekä sosiaalityöntekijöistä ja sosiaaliohjaajista.

Työvoiman vetovoimaisuutta lisätään jatkamalla työnantajakuvan parantamista ja huolehtimalla palkkauksen kilpailukykyisyydestä. Henkilöstön pysyvyyttä tuetaan parantamalla henkilöstökokemusta ja edistämällä työaikajoustoja, henkilöstön sisäistä liikkuvuutta sekä osatyökykyisten työllistymistä.

Pelastusalalla on kansallisesti pula pelastajista. Alalle tarvitaan vuoden 2030 loppuun mennessä 1 000 uutta pelastajaa ja alalta eläköityy samassa ajassa 1 500 pelastajaa. Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen osuus edellä kuvatuista tarpeista on yli 10 prosenttia. Nykyisin Pelastuskoulun tuotannolla kyetään korvaamaan eläköitymiset ja luonnollinen työvoiman liikkumisen aiheuttamat puutteet, mutta tulevien uusien pelastusasemien henkilöstö on rekrytoiva muualta. Kilpailu työvoimasta on kova, sillä kaikki pelastuslaitokset tarvitsevat lisää henkilöstöä kehittääkseen toimintavalmiuttaan ja palveluitaan. Helsingin saatavuushaasteeksi ovat muodostuneet korkeat elinkustannukset suhteessa alan matalimpaan palkkaan ja suurimpaan työkuormaan ja muiden pelastuslaitosten vahvat rekrytoinnit.

Oppilaitosyhteistyötä tehostetaan ja työn houkuttavuutta edistetään muun muassa parantamalla harjoitteluajan ohjauksen laatua ja tukemalla opintojen loppupuolen harjoittelujaksojen toteuttamista palkallisena. Sote-pätevyyskseen saavuttamiseksi rakennetaan erilaisia joustavia opiskelupolkuja yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Työnantajakuvaa ja -markkinointia kehitetään edelleen suunnitelmallisesti ja näkyvyyttä edistetään esimerkiksi positiivisilla uratarinoilla ja työntekijälähtelästoiminnalla.

Maahanmuuttajataustaisten sairaanhoitajien työllistymistä edistetään mahdollistamalla tutkinnon laillistamisen edellyttämän työkokemuksen saaminen sosiaali- ja terveystoimessa. Kansainvälistä rekrytointia tuetaan kehittämällä suomen kielen koulutusta ja valmentamalla kansainvälisiä osaajia vastaanottavia yksiköitä. Työperäistä maahanmuuttoa edistetään aktiivisesti yhdessä eri toimijoiden kanssa.

Johtamismalli on päivitetty osana sotepe-uudistukseen valmistautumista. Tavoitteena on parantaa asiakaskokemusta, henkilöstökokemusta ja työnantajakuvaa vahvistamalla erityisesti asiakaslähtöistä yhteistä työtä, työn sujuvuutta, kustannusvaikuttavuutta sekä yhteisöohjautuvuutta. Työssä onnistuminen varmistetaan valmentavalla johtamisotteella ja työn sujuvuus mahdollistetaan muun muassa vahvistamalla yhteistä ymmärrystä tavoitteista sekä tarttumalla ripeästi tilanteisiin, joissa työ ei jostain syystä suju. Itse- ja yhteisöohjautuvuuden toimintamallia edistetään ja työyhteisöjä tuetaan valmennuksilla sekä esihenkilöiden verkostoissa.

Henkilöstökokemusta mitataan säännöllisesti. Työhyvinvoinnin ja työsuojelun yhteiset tavoitteet laaditaan kaupungin työhyvinvointiohjelman sekä vuoden 2022 syksyllä toteutetun Kunta10-henkilöstökyselyn tulosten perusteella. Esihenkilöiden ja työyhteisöjen tuki varmistetaan myös työterveyshuollon palvelujen ulkoistuksen jälkeen. Valmentava ja osallistava johtaminen on tärkeä osa hyvää

henkilöstöpolitiikkaa. Hyvä yhteistoiminta on avain henkilöstön osallisuuteen ja sitoutumiseen. Yhteistoiminnan toteutuminen työyksikötasolla varmistetaan.

Osaamisen kehittämisessä panostetaan erityisesti järjestämisen johtamiseen, työn sujuvuuteen ja työhyvinvoinnin edistämiseen, palveluketjujen kehittämiseen sekä ammatillisten taitojen vahvistamiseen. Työntekijöitä tuetaan yhteisöllisessä oppimisessa ja osaamisen jakamisessa esimerkiksi mentorointiohjelmilla. Heille tarjotaan monipuolisia ajasta ja paikasta riippumattomia oppimisen mahdollisuuksia mm. Oppiva-verkko-oppimisympäristöä hyödyntäen.

Taulukko 9. Henkilöstösuunnitelma 2023 (tiedot päivittyvät myöhemmin)

	2021	2022	ennuste 2022	2023	2024	2025
Henkilöstön käyttö						
TOIMIALAN HALLINTO						
Henkilöstömäärä	977	962	850	850	850	850
Henkilötyövuodet						
PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT						
Henkilöstömäärä	3880	3862	3820	3850	3850	3850
Henkilötyövuodet -						
TERVEYS- JA PÄIHDEPALVELUT						
Henkilöstömäärä	3937	3988	3900	3800	3800	3800
Henkilötyövuodet						
SAIRAALA- KUNTOOUTUS- JA HOIVAPALVELUT						
Henkilöstömäärä	6155	6045	6100	6230	6230	6230
Henkilötyövuodet						
PELASTUSLAITOS						
Henkilöstömäärä	760	805	818	852	881	877
Henkilötyövuodet	735	776	762	796	825	849
Henkilöstömäärä yht.	15 709	15 662	15 488	15 582	15 611	15 635
Henkilötyövuodet yht.						